

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
Broj: 01-2992
Nikšić, 06.12.2019. god.

Na osnovu člana 64 stav 2 tačka 9 i člana 65 Statuta Univerziteta Crne Gore, a u vezi sa članom 35 Pravila doktorskih studija, Vijeće Filološkog fakulteta na sjednici održanoj 06.12.2019. godine, utvrdilo je

PRIJEDLOG

I

Usvaja se Izvještaj Komisije o ocjeni podobnosti doktorske teze *Recepcija Vilijama Blejka na srpskohrvatskom govornom području od 1905. do 2018. godine* kandidata mr Tanje Bakić.

II

Predlaže se da se prihvati tema *Recepcija Vilijama Blejka na srpskohrvatskom govornom području od 1905. do 2018. godine* i kandidat mr Tanja Bakić, kao podobni.

DEKAN
Prof. dr Tatjana Jovović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO: 25.11.2019			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRIJEDNOST
01	2252		

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Predmet: Izvještaj Komisije za ocjenu podobnosti doktorske teze i kandidata

Vijeću Filološkog fakulteta predlažemo da usvoji Izvještaj Komisije za ocjenu podobnosti doktorske teze i kandidata mr Tanje Bakić (obrazac D1).

Predsjednik Komisije za doktorske studije

Milica V. Stamatović

Prof. dr Milica Vuković Stamatović

OCJENA PODOBNOSTI DOKTORSKE TEZE I KANDIDATA

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	mr Tanja Bakić
Fakultet	Filološki fakultet
Studijski program	Engleski jezik i književnost; Nauka o književnosti
Broj indeksa	03/ 2018
Podaci o magistarskom radu	„Traganje za onostranim u poeziji Vilijama Blejka“ Engleska književnost; Nauka o književnosti Magistar nauke o književnosti Filozofski fakultet, Nikšić, 2012. Ocjena na odbrani: bez ocjene (stari sistem)
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Na službenom jeziku	„Recepcija Vilijama Blejka na srpskohrvatskom govornom području od 1905. do 2018. godine“
Na engleskom jeziku	The Reception of William Blake in the Serbo-Croatian Speaking Region: 1905-2018.
Datum prihvatanja teme i kandidata na sjednici Vijeća organizacione jedinice	20. 09. 2019.
Naučna oblast doktorske disertacije	Nauka o književnosti
Za navedenu oblast matični su sljedeći fakulteti	
Filološki fakultet	
A. IZVJEŠTAJ SA JAVNE ODBRANE POLAZNIH ISTRAŽIVANJA DOKTORSKE DISERTACIJE	
<p>Javna odbrana polaznih istraživanja kandidatkinje mr Tanje Bakić organizovana je na Filološkom fakultetu u Nikšiću 15.11.2019. u Svečanoj sali sa početkom u 12h pred Komisijom u sastavu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dr Aleksandra Nikčević-Batrićević, vanredna profesorka Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, predsjednik, 2. dr Marija Krivokapić, vanredna profesorka Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, mentor, 3. dr Vanja Vukićević-Garić, docentkinja Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, člani. <p>Osim članova Komisije, javnoj odbrani polaznih istraživanja prisustvovala je i zainteresovana javnost.</p> <p>Nakon što je predsjednik Komisije napravila uvod i predstavila kandidatkinju, ona je obrazložila temu, razloge za bavljenje istom, predstavila rezultate svog istraživanja, ciljeve, hipoteze, metodologiju, očekivani naučni doprinos, kao i stručnu literaturu koju je koristila. Takođe je</p>	

iznijela i istraživanja koja namjerava da radi u perspektivi, a koji su od koristi za njenu disertaciju. Nakon završenog izlaganja, uslijedili su komentari komisije, pitanja i diskusija. Javna odbrana polaznih istraživanja završena je u 12.45h.

B. OCJENA PODOBNOSTI TEME DOKTORSKE DISERTACIJE

B1. Obrazloženje teme

Ovo istraživanje bavi se recepcijom djela Vilijama Blejka na srpskohrvatskom, odnosno hrvatskosrpskom govornom području. Koristimo se ovim dvodjelnim nazivom imajući u vidu da on određuje rubna područja jezika koji su trenutno u zvaničnoj upotrebi u Crnoj Gori, Srbiji, Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj, odnosno crnogorski, srpski, bosanski i hrvatski jezik. U političko-istorijskom smislu, ovaj termin je bio najvećim dijelom u zvaničnoj upotrebi na pomenutom geografskom prostoru u periodu koji obuhvata samo istraživanje, tj. od 1905. do 2018. godine. U naslovu smo takođe željeli izbjeći koncepte koji ovaj prostor dovode u kontekstualnu vezu sa Jugoslavijom kao političkim entitetom. Na prvom mjestu zbog toga što je Jugoslavija kao država postojala od 1918. do 1991. godine, dok ovaj pregled recepcije obuhvata period od prije zvaničnog proglašenja države do onoga koji je uslijedio njenim raspadom 1991, odnosno do 2018. godine. Takođe, ostali jezici koji su bili u upotrebi u Jugoslaviji – makedonski i slovenački, te i u manjoj mjeri mađarski i albanski – nijesu predmet ovog istraživanja.

Istraživanje polazi od pretpostavke da je književno ostvarenje Vilijama Blejka, jednog od najvećih engleskih i svjetskih romantičara, čije je djelo suštinski uznemirilo klasicističke i sentimentalne struje u svjetskoj književnosti, naglašeno uticalo na književne tendencije 20. vijeka. Međutim, književno ostvarenje Vilijama Blejka sporadično je i nedovoljno izučavano na srpskohrvatskom govornom području, kao i na prostoru Jugoslavije uopšte, a posebno je izostalo bavljenje njegovim uticajem na književnost ovog prostora. Prosudujemo da bi novo i sistematično istraživanje recepcije Vilijama Blejka unutar srpskohrvatskog govornog područja doprinijelo stabilnijoj utemeljenosti ne samo naše anglistike, nego i studija svjetske književnosti, istorije i teorije književnosti, te komparativistike u nauci o književnosti.

Tokom izlaganja, govoreći o problematici recepcije Blejka u nas, ukazano je da se u ovom trenutku prepoznaje najmanje pet vitalnih razloga zbog kojih recepcija djela Vilijama Blejka nije dostigla obuhvatnost istovjetnu onoj koju nalazimo u slučajevima drugih velikih pjesnika engleskog jezika (kao što su Milton, Šekspir ili Bajron). U slovenskim kulturama bio je dominantan kult heroja, što je davalo malo prostora za misticizam i ideje o vezama čovjeka i Boga, inače bitnim za Blejkovo stvaralaštvo. Ovo je jedan od razloga zašto Blejk pjesnik nije bio naročito popularan u Jugoslaviji. Narod u Jugoslaviji volio je epsku poeziju koju je lako mogao da pjevuši, kao i jednostavne epske forme koje govore o njihovom svakodnevnom životu. Dodatni faktori doprinijeli su Blejkovoj sporoj recepciji. Njegov unikatan stil pisanja, te i jezik značajno su se razlikovali od stilova i jezika kakve nalazimo kod ostalih engleskih pjesnika za koje je čuo i znao narod u Jugoslaviji (kao što su gore pomenuti pjesnici). Treći razlog nalazimo u činjenici da je Blejkova lična mitologija takođe zahtijevala dodatni čitalački napor koji jugoslovenska publika nije bila spremna da uloži. Zatim, Blejkovo pisanje nikad nije bilo u korelaciji s aktuelnom književnom klimom i trendovima s ovih prostora, koje je inače karakterisao pad interesa za starije engleske književne pravce, i veće okretanje k engleskoj aktuelnoj proznoj formi, posebno realističnom romanu, društveno angažovanoj literaturi, detektivskom romanu, te i romanu s elementima humora.

Činjenica je da je Blejk prvi put u nas spomenut 1905. godine, i da, bez obzira na mistiku kojom se bavio i na njegovu vlastitu „nerazumljivost“, on ipak istrajava na ovim prostorima više od sto petnaest godina. Razlog tome krije se u više činjenica. Prije svega, popularna kultura ga je približila širim masama, a s druge strane i društvene mreže, gdje uporno istrajava kao tvorac

popularnih poslovice.

Sve ove pojave o kojima govorimo su nedovoljno izučavane na ovim prostorima, i stoga bi novo istraživanje koje bi analizirao prisustvo Blejka u nas koje traje preko sto petnaest godina bilo od nesumnjive važnosti za cijeli region.

B2. Cilj i hipoteze

Kandidatkinja je pojasnila da je glavni cilj istraživanja donošenje preciznog odgovora na pitanja da li Blejk jeste prihvaćen na ovim prostorima, u kojoj mjeri i na koji način. Ona je analizirala i druge ciljeve, poput onih kojima bi se utvrdilo da li su se Blejkova pjesnička djela prevodila sa izvornog engleskog ili drugih stranih jezika, koja su se djela najviše prevodila i zašto, te i koja je uloga i značaj moderatora u Blejkovoj recepciji. Treba govoriti i o Blejkovoj likovnoj recepciji i utvrditi da li je ovaj autor više bio poznat kao pjesnik ili kao slikar. Treba izvršiti osvrt i na književnu klimu u Jugoslaviji s aspekta koliko je ista godila ili negodovala prijemu Blejka.

Glavna hipoteza istraživanja je činjenica da Blejk nije bio adekvatno primljen na ovim prostorima, posebno kada se uzmu u obzir recepcije drugih engleskih pjesnika, kao što su Šekspir, Milton, Bajron ili, čak, Šeli. Objasnjene su i podhipoteze ovog istraživanja, tj. da je pojava digitalnog doba približila Blejka ne-akademskoj zajednici i proširila pogled na postojeću svijest o Blejku, da su engleski prerafaeliti i francuski nadrealisti odigrali važnu ulogu u ranoj Blejkovoj posthumnoj recepciji u nas, kao i da je Blejk bio najpoznatiji u narodu po poslovicama iz „Vjenčanja Neba i Pakla“.

B3. Metode i plan istraživanja

Kako je objasnila kandidatkinja, glavne metode kojima se ona rukovodila u svom istraživanju odnosile su se na:

- prikupljanje podataka iz raznih bibliotečkih izvora (Cetinje, Zagreb, Sarajevo, Beograd, Podgorica);
- prikupljanje najsavremenije literature sa engleskog govornog područja na temu Blejkovog stvaralaštva i recepcije njegovog djela;
- sinhronijsku i dijahronijsku analizu prikupljenih sadržaja;
- komparaciju prilikom obrade i poređenja prikupljenih sadržaja;
- oslanjanje na nalaze teorije prevođenja, i specifično književnog prevođenja, u procjeni postojećih prevoda Blejkovog djela;
- oslanjanje na nalaze iz istorije umjetnosti i teorije interdisciplinarnosti pri utvrđivanju procjene uticaja Blejka na savremene likovne, muzičke i filmske umjetnike;
- intertekstualnu metodu (vidnu u djelima umjetnika na koje je uticao Blejk);
- psihoanalitičku metodu (vidnu pri definisanju razloga Blejkove “teže razumljivosti” kod naše publike).

Kandidatkinja je naglasila da je već odradila dvije ankete – jednu sa likovnim umjetnicama, koja analizira Blejka i recepciju njegove likovne umjetnosti u Hrvatskoj i Srbiji, a drugu zajedno sa mentorkom i sa studentima katedre za engleski jezik i književnost Filološkog fakulteta, koja analizira Blejka i recepciju filma *Dead Man* (1995) u Crnoj Gori. Rezultate prve ankete prezentovala je na konferenciju u Tejt galeriji u Londonu 20.09. 2019, i oni će biti objavljeni u renomiranom časopisu *Blake/ an Illustrated Quarterly*, a rezultate druge ankete prezentovala je zajedno sa mentorkom na konferenciji u Durantu na Univerzitetu u Oklahomi (SAD) 1. 11.

2019.

Kandidatkinja je takođe analizirala savremene online prostore u Crnoj Gori, Srbiji, Hrvatskoj, BiH s osvrtom na prisustvo Blejka – folksonomični veb-sajtovi (Wikipedia, YouTube i Flickr) i društvene mreže (Facebook i Instagram).

Tokom daljeg izlaganja, autorka je pojasnila i da namjerava da analizira Blejkovo prisustvo u romanima, video-igricama i grafičkom romanu.

Materijali kojim se bavila u istraživanju odnose se na:

- a) primarni korpus Blejkovog djela u najnovijim anotiranim izdanjima, s posebnim fokusom na studije recepcije na svjetskom nivou,
- b) relevantne naučno-istraživačke radove i disertacije napisane na jezicima sa prostora recepcije primarnog za ovo istraživanje,
- c) prevode djela Blejka na ovim jezicima,
- d) kritičke članke i prikaze,
- e) likovne monografije,
- f) online prostore (folksonomični sajtovi i društvene mreže).

Struktura disertacije

- Pregled teorijskih nalaza iz oblasti teorije recepcije i komparativne književnosti
- Vilijam Blejk i (pre)romantizam
- Recepcija engleske književnosti na srpskohrvatskom govornom području
- Recepcija engleskog romantizma na srpskohrvatskom govornom području
- Uvod: od „mističnog pjesnika“ do „pop pjesnika“
- „Prozori saznanja“ - Rana recepcija Blejka
- 1930-1940: „Domaći Koknijevac“
- 1940-1989: „Izvanjak iz romantizma“
- 1980-2003: „Mikro-čitanje“ Blejka
- 2003-2014: „Od Kristalne sobe“ do „Tamne zvezde“: Blejk kao umjetnička inspiracija
- Post-jugoslovenska izdanja Blejka: „Ostrvo na Mjesecu“
- Vilijam Blejk i pop kultura
- Vilijam Blejk i digitalno doba
- Vilijam Blejk u Crnoj Gori
- Zaključak: „Vječiti somnambulist“
- Bibliografija

B4. Naučni doprinos

Važnost ovog istraživanja u tome što ono po prvi put na prostoru bivše Jugoslavije jasno problematizuje različite pravce i trendove unutar recepcije Vilijama Blejka, nudi mnoštvo objašnjenja i tumačenja, analizira i likovnu recepciju Blejka paralelno sa njegovom književnom i predstavlja prvi pokušaj da se nadoknadi viševremensko odsustvo sistematičnosti u pristupu djelu ovog autora. Ono će u svojoj konačnoj i dovršenoj formi predstavljati tek treći napisani doktorat o Blejku u regionu, odnosno prvi koji se u potpunosti bavi Blejkovom recepcijom na prostoru srpskohrvatskog jezika, a koje pri tom neće zaobići najnovije tehnološko doba –

digitalne humanističke nauke, kao ni prostor filmske umjetnosti i pop kulture (konkretno uz osvrt na filmove *Dead Man*, *The Doors*, *Red Dragon*, *Hanibal*), romana (Salman Ruždijevi *Satanski stibovi* ili J. G. Balardov roman *The Unlimited Dream Company*) i grafičkog romana (Alan Muir). Ovom doktorskom disertacijom biće unaprijeđen razvoj ne samo anglistike, već i teorije recepcije i komparatistike kako u Crnoj Gori tako i u regionu.

B5. Finansijska i organizaciona izvodljivost istraživanja

S obzirom da je kandidatkinja korisnica stipendije Ministarstva nauke za doktorska istraživanja, navedeno u mnogoj mjeri olakšava finansijsku i organizacionu izdržljivost istraživanja. Prije svega, to se odnosi na nabavku recentne literature, korišćenje fondova biblioteka, istraživački boravak u inostranstvu i učešće na konferencijama, što sve doprinosi povećanju kvaliteta istraživanja.

Mišljenje i prijedlog komisije

Komisija je jednoglasnog mišljenja da se radi o originalnom i relevantnom naučnom istraživanju i kao takvog preporučuje se Vijeću Filološkog fakulteta na usvajanje.

Prijedlog izmjene naslova

Ne

Prijedlog promjene mentora i/ili imenovanje drugog mentora

Ne

Planirana odbrana doktorske disertacije

Do zimskog semestra 2021.

Izdvojeno mišljenje

(popuniti ukoliko neki član komisije ima izdvojeno mišljenje)

Ime i prezime

Napomena

(popuniti po potrebi)

ZAKLJUČAK

Predložena tema po svom sadržaju odgovara nivou doktorskih studija.	DA	NE
Tema je originalan naučno-istraživački rad koji odgovara međunarodnim kriterijumima kvaliteta disertacije.	DA	NE
Kandidat može na osnovu sopstvenog akademskog kvaliteta i stečenog znanja da uz adekvatno mentorsko vođenje realizuje postavljeni cilj i dokaže hipoteze.	DA	NE

Komisija za ocjenu podobnosti teme i kandidata

dr Aleksandra Nikčević-Batrićević, vanredna profesorka, Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, predsjednica Komisije

(Potpis)

dr Marija Krivokapić, vanredna profesorka, Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, mentorka	(Potpis)
dr Vanja Vukićević-Garić, docentkinja, Filološki fakultet, Univerzite Crne Gore, članica	(Potpis)
U Nikšiću, (navesti datum)	 DEKAN

PRILOG

PITANJA KOMISIJE ZA OCJENU PODOBNOSTI DOKTORSKE TEZE I KANDIDATA	
dr Aleksandra Nikčević-Batrićević, vanredna profesorka, Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, predsjednik Komisije	1. Koji je od svih medijatora u recepciji Vilijama Blejka bio najviše istrajan ili sistematičan? 2. Ko je prevodio Blejkovu poeziju u Crnoj Gori? 3. Doprinosi i uloga Ranke Kulić u popularisanju Blejkove poezije.
dr Marija Krivokapić, vanredna profesorka, Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, mentor	1. Kako je tekao proces prikupljanja grade? Sa kojim ste se problemima i izazovima suočavali? 2. Koji se putevi transmisije kriju iza aktivnosti Blejkovih moderatora?
dr Vanja Vukićević-Garić, docentkinja, Filološki fakultet, Univerzite Crne Gore, član	1. Koliko je narod na ovim prostorima bio prijemčiv prema Blejkovoj mističnoj poeziji? 2. Zbog čega je Blejkovo djelo „Vjenčanje Neba i Pakla“ od svih njegovih bilo najčitanije u nas?

ZNAČAJNI KOMENTARI		